

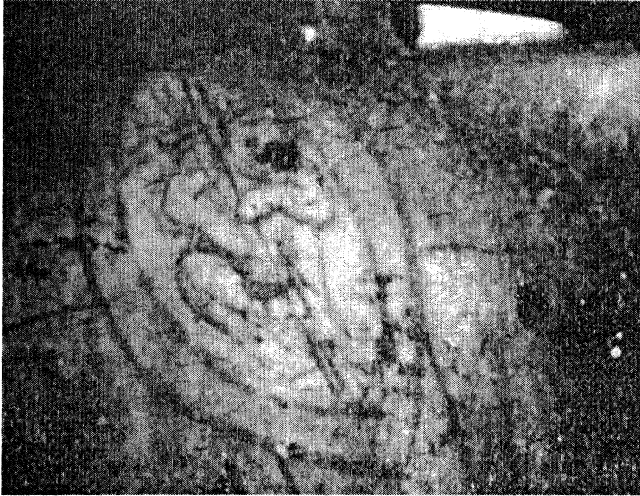
December 18., Mária várakozásának ünnepe

Az ünnepet a Toledói Zsinaton (656) vezették be a spanyol püspökök, akik úgy vélték, hogy az angyali üdvözletről való március 25-i megemlékezést gyakran háttérbe szorítja a passió vagy éppen a húsvét misztériuma. Ezért Spanyolországban és a milánói, ambrozián liturgiában az ünnepet kiemelték a böjti időből, s nyolc nappal karácsony előtt tartották meg nagy ünnepélyességgel és teljes nyolccaddal, mintegy felkészülésként Urunk Születésére.

Idővel a spanyol egyház úgy látta jónak, ha visszatér az általános római gyakorlathoz és eredeti időpontjában ünnepli meg Urunk Születésének Hírüladását (*Annuntiatio Domini* vagy *Christi*, *Conceptio Christi*, *Annuntiatio Angeli ad BMV.*). A hívek azonban igényelték, hogy ez az ádventi időszakba jól illeszkedő nap ne tűnjék el nyomtalanul, így december 18-án Mária Várakozását állították a figyelem középpontjába, aki Krisztust rejtetten hordozta szűzi méhében kilenc hónapon keresztül. Az ünnep latin megnevezése *Exspectatio Partus BVM* lett.

A Magyar Nemzeti Galéria 1410 körül készült táblaképe a Batthyányak németújvári kastélyából származik, és a várandós Máriát ábrázolja fonás közben. A festményt a bal oldalán megcsonkították, az ott felfedezhető angyalszárny-töredék, szalmakalap és bot Szent József és egy angyal ábrázolásának részét alkották. A kép témája ugyanis Szent József kételyei¹ Mária szűzi foganásával és istenanyaságával kapcsolatban, amelyeket végül az Úr angyala oszlat el (Mt 1,20–24).

Török Gyöngyi publikálta² azokat az alárajzolásokat, amelyeket a táblakép infravörös átvilágítása során fedeztek fel a művészettörténészek. A legfontosabb ezek között Mária domborodó hasa alatt található. A festő ugyanis az eredeti elgondolás szerint ábrázolni kívánta a Szűz méhében megfogant gyermeket, aki magzati helyzetben, egy keresztet átölelve várakozik, hogy megváltsa az emberiséget.³ Ezt a részletet azonban már nem festette meg a kivitelezés során, sőt a barokk korban Mária alakját ezen a helyen többször átfestették, hogy még jobban elrejtse az áldott állapot nyilvánvaló jelét.

Nagypál Emma

¹ URBACH Zsuzsa: „«Dominus possedit me» (Prov. 8,22) Beitrag zur Ikonographie des Josephs-zweifels. Dénes Radocsay zum Gedenken”, *Acta historiae artium Academiae Scientiarum Hungaricae* XX (1974) 3/4 199–266.

² TÖRÖK Gyöngyi: „Újabb ismeretek az oltárépítő műhelyek munkamódszereiről”, *Ars Hungarica* XXIII (1995) 181–188.

³ Gregor Martin LECHNER OSB: *Maria gravida. Zum Schwangerschaftsmotiv in der bildenden Kunst.* (Münchener kunsthistorische Abhandlungen. Bd. 9) Schnell & Steiner, München 1981.